

Forord

Matriklen for Magleby sogn, Langeland søndre herred 1701 er transskriberet og opsat i PDF form i samarbejde af Finn R. Hansen i Rudkøbing og transskriberet af Jytte Grevsen i Vissenbjerg.

Der er i videst udstrækning anvendt moderne stavning på navne, og hvor det har været hensigtsmæssig er den originale stavning bevaret.

Kursiv i firkant-parenteser ' [] ' angiver notater tilføjet af forfatteren.

Kursiv i forbindelse med navne, angiver at personen ikke længere fæster gården eller muligvis er død.

Fed skrift angiver ejeren af gården/jorden eller måden anvendes blot for at fremhæve teksten.

Ligeledes, for at forbedrer overskueligheden, er siderne trukket sammen, så bogen fylder væsentlig mindre.

Copyright fra 2011 – Jytte Grevsen & Finn R. Hansen

Proprietærer: No. Hvem bebor: Nye Matrikel Hart korn:

Christen Joensen alb		Brolykkegaard	<u>te – skp – fn –</u>
Er selvejer	1.	Christen Joensen Svins olden	22 – 7 – 0 – 2 0 – 4 – 1 – 1
Greven		Søegaard	48 – 2 – 2 – 1
Welbr. Otto Kaas		Holmgaard Svins olden	21 – 3 – 0 – 0 0 – 2 – 0 – 2

Nordenbro by

Deigneboligen	1.	Thommas Andersen [Der må være fejl i bogen - Thomas Andersen døde før 1683,] [hans enke Agnete Ditlevsdatter døde 1691, degnen der kom til] [før 1682, var Simon Christiansen.]	1 – 3 – 3 – 2
---------------	----	--	---------------

Præstegaarden

Greven 11-4-3-2 Kirkensjord 0-4-0-0 ----- 12-0-3-2	2.	Hr. Frands Krag til Magleby Kirke	12 – 0 – 3 – 2
--	----	-----------------------------------	----------------

3.	Gotfred Hansen	2 – 2 – 0 – 2
----	----------------	---------------

4. *Peder Olufsens ødegaard*
bruges af

Rasmus Rasmusen

til de fattige 3 te 4 skp 0 fn 1½ alb

greven 0 te 2 skp 3 fn ½ alb

Greven

3 – 3 – 3 – 2

5.	Gotfred Hansen	3 – 6 – 0 – 2
----	----------------	---------------

6. *Hans Mikkelsen*

nu

Peder Gotfredsen

5 – 2 – 0 – 0

131 – 6 – 1 – 1

der af er skov 0 – 6 – 2 – 0

7.	<i>Laurits Naufnesens ødegaard [i Ormstrup]</i>	3 – 2 – 1 – 0
----	---	---------------

8.	Mogens Pedersen	5 – 4 – 3 – 1
----	-----------------	---------------

No. 9 1724 til Hjortholm	9.	<i>Jens Madsens øde</i>	3 – 4 – 0 – 0
-----------------------------	----	-------------------------	---------------

Greven	10.	<i>Anders Rasmussen</i> nu Hans Nielsen Erreboe	5 – 0 – 1 – 2
---------------	-----	---	---------------

11.	Jens Lauridsen	5 – 0 – 2 – 1
-----	----------------	---------------

Holmegaard	12.	<i>Christen Jacobsen</i> nu Nils Nielsen	4 – 3 – 3 – 0
-------------------	-----	--	---------------

Skovsgaard 1717 Udebymark og skoven til præste kaldet	13.	<i>Jens Madsen</i> nu Peder Christensen [kommer måske i 1717 ved mageskifte til præste kaldet]	5 – 5 – 1 – 2
--	-----	--	---------------

	14.	Mads Pedersen	5 – 4 – 1 – 2
Holmegaard	15.	Niels Madsen [<i>i Broholm</i>]	4 – 6 – 3 – 2
Greven	16.	<i>Mads Nielsen</i> nu Peder Rasmussen Jones [<i>i Broholm</i>]	4 – 4 – 2 – 1
Holmegaard	17.	<i>Peder Andersen</i> nu Rasmus Knudsen	4 – 3 – 3 – 0
Greven	18.	Rasmus Carelsen De fattig Proprietære 1 te 1 skp 2 fn 1½ alb } Magleby Kirke 1 te 1 skp 2 fn 1½ alb } Canceleren 0 te 5 skp 2 fn 1 alb }	3 – 0 – 3 – 1
			----- 55 – 1 – 3 – 0
Greven	19.	<i>Anders Andersen</i> nu Hartvig Meyer	2 – 2 – 3 – 0
Brolykkegaard	20.	<i>Rasmus Lauridsen</i> nu Lars Rasmusen	8 – 2 – 1 – 1
Greven	21.	<i>Christen Pedersen</i> nu Gotfred Hansens ½ part resten øde	12 – 7 – 0 – 1
	22.	Mads Hansen og Peder Hansen har en ½ part	9 – 4 – 2 – 2
	23.	<i>Morten Pedersen</i> nu Oluf [<i>Jensen</i>] Smed	6 – 2 – 0 – 1
Brolykkegaard	24.	Anders Jensen	2 – 3 – 0 – 2
Holmegaard	25.	<i>Anders Hansen</i> nu Rasmus Jørgensen	7 – 4 – 3 – 2
	26.	Hans Christensen	5 – 5 – 2 – 2
	27.	<i>Jacob Hansens øde</i> nu Ifver Christensen	5 – 5 – 2 – 0
	28.	<i>Jacob Hansen</i> nu Hans Nissen	4 – 0 – 3 – 2

	29.	<i>Niels Hansen</i> nu Rasmus Pedersen	3 – 1 – 0 – 0
Greven	30.	Mads Jensen	3 – 1 – 2 – 2
Holmegaard	31.	<i>Hans Rasmusen</i> nu Jens Madsen Böen [<i>i Sædballe</i>]	5 – 1 – 2 – 1
Greven	32.	<i>Knud Pedersens øde</i> nu Thyge Andersen siden Burchard Andersen	5 – 3 – 3 – 1 ----- 81 – 7 – 0 – 2
	33.	<i>Hans Hansen</i> nu Rasmus Mads og Michel Hansen	6 – 1 – 3 – 2
	34.	Peder Lauridsen	6 – 5 – 1 – 1
	35.	Rasmus Rasmusen	4 – 7 – 2 – 0
	36.	Mads Rasmusen	10 – 1 – 0 – 0
	37.	<i>Morten Pedersens øde</i> nu Rasmus [<i>Rasmussen</i>] Borre	6 – 3 – 1 – 2
Greven	38.	<i>Morten Christensens øde</i> nu Rasmus [<i>Rasmussen</i>] Borre	6 – 2 – 2 – 2
	39.	Stephan Hansen	4 – 7 – 3 – 1
	40.	<i>Hans Nielsen</i> nu Mads Christensen	6 – 0 – 1 – 2
	41.	<i>Niels Christensen</i> nu Rasmus [<i>Rasmussen</i>]Borre	5 – 7 – 1 – 1
	42.	<i>Mads Olufsens/Olesens øde</i> nu Rasmus [<i>Rasmussen</i>] Borre	5 – 3 – 1 – 2
Velbr.Otto Kaas til Holmegaard	43.	Catharina sal. Thomas Beckes af tvende mose ler Jord	3 – 1 – 3 – 0

Husmænd

Holmegaard	1.	<i>Iver Christensen</i> nu Peder Jacobsen	1 – 3 – 3 – 1
Brolykkegaard	2.	<i>Lars Knudsen / Kerrulfsen</i> nu Anders Thomasen	0 – 1 – 2 – 1
Greven	3.	<i>Eiler Rasmusen</i> nu Oluf [<i>Jensen</i>] Smed	0 – 7 – 1 – 0

			68 – 7 – 1 – 0

Huusmænd uden Jord

	1.	Peder Jørgensen	
	2.	Anders Jensen	
	3.	Gotfred Lauridsen	
	4.	Rasmus Gotfredsen	
	5.	Hans Gotfredsen	
	6.	Claus Jensen	
	7.	Mads Jacobsen	
Greven		Ald Norden Broe Byes almind Jord	0 – 1 – 0 – 0

Bogøe

Greven		Er en plædt, hvorpaa i forrige tider har staaet een gaard, er nu gandske øde	2 – 0 – 3 – 0
---------------	--	--	---------------

Bagenkop fiskeleje

	1.	Hans Christensen	Ingen jord
	2.	Jørgen Christensen	
	3.	Christen Clausen	
	4.	Hans Christensen	
	5.	Hans Jensen	
	6.	Christen Hansen	Ingen Jord
	7.	Peder Thomasen	
	8.	Christen Carstensen	
	9.	Rasmus Christensen	
	10.	Christen Christensen smed	
	11.	Christen Christensen	
	12.	Heremand Thomasen	
	13.	Peder Jørgensen	

2 – 1 – 3 – 0

Till huer aff fornefnite thalte huuse, findesen liden kaalhaug og ingen anden herlighed

Søndenbroe Bye

Greven	1.	<i>Eillert Rasmusen</i> nu Simon [<i>Christiansen</i>] degn	1 – 0 – 2 – 0
	2.	Rasmus Hansen, til Søegaard	6 – 3 – 3 – 2
	3.	<i>Madz Svendsen/Snedkers øde</i> , til Søegaard	6 – 0 – 0 – 2
	4.	Rasmus Michelsen Blomgaard, til Søegaard	0 – 6 – 3 – 2
	5.	<i>Madz Jensen Røgle øde</i> , til Søegaard	3 – 4 – 1 – 2
	6.	<i>Madz Jensen Smeds</i> nu Madz Jeppesen	7 – 3 – 3 – 1
	7.	Lars Larsen [<i>Røgle</i>]	Ingen sædejord
	8.	Lars Nielsen [<i>Maarbjerg</i>]	10 – 0 – 0 – 1
Greven	9.	Hans Hansen Fynboe, under Søegaard	10 – 7 – 1 – 1
	10.	Hans Lauridsen	9 – 5 – 2 – 2
	11.	Mads Rasmusen	10 – 4 – 3 – 0
Brolykkegaard til .. mensal?	12.	<i>Hans Hansen</i> nu a.. Otto Hansen bruge tilliige no. 15,31,32	0 – 2 – 2 – 0
Greven	13.	Thomas Andersen	9 – 0 – 2 – 1
Holmegaard og under dends taxt	14.	Niels Pedersen	1 – 1 – 1 – 2 ----- 77 – 2 – 0 – 1
Brolykkegaard bruger tillige No. 12, 31, 32	15.	Otto Hansen/Lauritsen	0 – 4 – 2 – 2
Holmegaard	16.	<i>Mads Rasmusen</i> nu Willum Olufsen	3 – 2 – 2 – 2
Greven	17.	<i>Arent Clausen</i> nu Mogens Rasmus og Christen Larsen	9 – 3 – 3 – 0
	18.	Mads Hansen	8 – 5 – 2 – 0
	19.	Laurids Lauridsen schoerider, een moese jord	1 – 1 – 1 – 0

	20.	Hans Nielsen, under Søegaards	6 – 4 – 1 – 2
	21.	Jens Jensen	5 – 0 – 1 – 0
	22.	Henrik Pedersen	9 – 6 – 2 – 0
Holmegaard og under dends taxt	23.	Peder Nielsen	3 – 0 – 0 – 2
Greven	24.	<i>Niels Rasmusens ødegaard</i>	8 – 7 – 2 – 2
	25.	Christen Thomasen, under Søegaards	0 – 6 – 3 – 1
	26.	Morten Pedersen, under Søegaards	0 – 1 – 0 – 2

			57 – 4 – 3 – 1
<hr/>			
	27.	Peder Mogensen	4 – 7 – 2 – 0
	28.	Peder Sørensen	6 – 1 – 3 – 0
Greven	29.	Rasmus Thoresen [<i>Thomasen</i>], Magleby kirke 4 te 4 skp 1 fn 2 alb og Tolderen 0 te 5 skp 3 fn 1 alb og Canceleren 0 te 4 skp 1 fn 2 alb =	5 – 6 – 2 – 2
Brolykkegaard	30.	<i>Hans Andersen</i> nu Jens Jepsen	1 – 6 – 2 – 1
Brolykkegaard	31.	<i>Niels Rasmusen</i> nu Otto Hansen	0 – 4 – 0 – 0
	32.	<i>Christen Christensen</i> nu Otto Hansen bruger tillige No. 12,15	0 – 1 – 2 – 0
Hjortholm	33.	Rasmus Willadsen	0 – 2 – 0 – 0
Greven	34.	Mikkel Mikkelsen	6 – 7 – 0 – 2
Holmegaard	35.	Hans Jensen	1 – 4 – 2 – 2
Greven	36.	Hans Rasmusen Fyenboe, under Søegaards	0 – 2 – 1 – 1
	37.	Mads Ibsen under Søegaard	0 – 6 – 2 – 2
	38.	Rasmus Mikkelsen Husmand	0 – 1 – 3 – 2

			29 – 4 – 3 – 0
<hr/>			

Greven	39.	Hans Lauridsen under Søegaard	1 – 1 – 0 – 1
	40.	Mads Nielsen	6 – 4 – 1 – 1
	41.	Jens Nielsen	6 – 6 – 0 – 2
	42.	Christen Jensen	6 – 0 – 2 – 2
	43.	<i>Jens Rasmusen Flintegaard</i> nu Rasmus Hansen	2 – 7 – 2 – 1
Holmegaard	44.	<i>Christen Lauridsen Flintegaard</i> nu Niels Hansen	3 – 3 – 3 – 2
	45.	<i>Rasmus Knudsen</i> nu Niels Ditlefsen	6 – 2 – 1 – 1
	46.	<i>Jørgen Hansen/Lauritsen</i> nu Jens Ditlefsen	0 – 1 – 1 – 2
	47.	Niels Hansen	5 – 7 – 3 – 0
Greven	48.	Jep Madsen	1 – 5 – 2 – 0
	49.	Peder Hansen under Søegaard	2 – 1 – 3 – 1
	50.	<i>Rasmus Fynboes øde, under Søegaard</i>	0 – 6 – 1 – 2
			----- 44 – 1 – 0 – 0

Husmænd uden Jord

	1.	Hans Hansen skoemager	}	
	2.	Wulf Brun [<i>Gregorius Wulf Brun</i>]	}	
	3.	Anders Pedersen	}	
Greven	4.	Christen Lauridsen Jyde	}	
	5.	Gotfred Rasmusen	}	Ingen jord
	6.	Svend Falck	}	
	7.	Hans Nielsen	}	
	8.	Rasmus Hansen	}	
	9.	Jens Lauridsen	}	
Greven		Ald Sønderbro by alminde Jord		0 – 1 – 2 – 1

Summa Magleby Sogn Som bestaar af

1. **Brolykkegaard**
2. **Holmegaard**
3. **Magleby Landsby**

Deshen Hartkorn i Alt 538 – 6 – 2 – 0

1. Brolykkes hovedgaard	taxt jord te 22 te 7 skp 0 fn 2 alb. }	23 te 3 skp 2 fn 0 alb
	skov te - - 0 te 4 skp 1 fn 1 alb. }	
2. Holmegaards hovedgaard	taxt jord te 21 te 3 skp 0 fn 0 alb. }	21 te 5 skp 0 fn 2 alb
	skov te 0 te 0 skp 2 fn 2 alb. }	
3. Fæstegaarde	- - - - -	11 te 4 skp 3 fn 2 alb
4. Degneboliget	- - - - -	1 te 3 skp 3 fn 2 alb
5. Propriet. Gods	- - - - -	480 te 5 skp 0 fn 0 alb
		538 te 6 skp 2 fn 0 alb.

Note: Wulf Brun – http://ddd.dda.dk/nygaard/visning_billed.asp?id=52957&sort=f

Denne mand kan være i familie med "Vulff" pigerne i Magleby og med Bruun slægten på Munkegaard. Dette er ikke endeligt undersøgt.

Bilag 1.

Tabel for, hvordan man måler Hartkorn i Tønder

Hartkorn målttes i tønder (te), ikke at forveksle med tønder land, som er arealet af jord.

1 tønde (te) = 8 skæpper (skp) = 32 fjerdingkar (fn) = 96 album (alb).
1 skæpper = 4 fjerdingkar = 12 album.
1 fjerdingkar = 3 alb:
Mindste enhed er 1/4 album.

Hartkorn betyder "hårdt korn", altså brødkorn, og angiver jordens bonitet.

I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttheandel med konkrete varer var det nødvendigt med en fælles "møntfod". Man besluttede sig til at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller *hartkorn*.

Hartkorn målttes i tønder, ikke at forveksle med tønder land. 1 tønde = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album.
Mindste enhed er 1/4 album.

Ved enevældens indførelse i 1660 var staten næsten bankerot, adelen havde mistet al troværdighed i løbet af svenskekrigene, og Frederik 3. skulle bruge penge. I stedet for at lade skatteinddrivningen ske via adelen, ønskede monarken i det enevældige kongerige selv at stå for statens finanser.

Efter flere mere eller mindre mislykkede forsøg fik man i 1688 indført Christian 5.s matrikel. Det var den første egentlige matrikel, og efter svensk forbillede klassificerede man alle ejendomme efter deres areal og jordens bonitet. Jordbunden blev opdelt i seks klasser efter ydeevne, og tabellen viser her, hvor store arealer, der skulle tilsås for at ejeren kunne beskattes med 1 td. hartkorn. Altså: på den allerringeste jord var ydeevnen så lav, at der kun kunne inddrages 1 td. hartkorn i skat for hver 20, der blev tilsået.

Jordtype	Skatteprovenu	Årlig udsæd
Allerbedste jord	1 td. hartkorn	2 tdr. udsæd
God jord	1 td. hartkorn	4 tdr. udsæd
Middel jord	1 td. hartkorn	6 tdr. udsæd
Skarp jord	1 td. hartkorn	9 tdr. udsæd
Ond jord	1 td. hartkorn	12 tdr. udsæd
Allerværste jord	1 td. hartkorn	16 tdr. udsæd
Uden for kategori	1 td. hartkorn	20 tdr. udsæd

Tabellen viser udregning af skatteskyld i forhold til jordtype.

Der beregnedes 14.000 sjællandske kvadrat-[alen](#) til 1 tdr. udsæd. Jord af 24 tdr. udsæd, hvor årligt 2/3 blev tilsået, medens 1/3 lå brak, regnedes for 16 tdr. årlig udsæd, og en jord af 12 tdr. udsæd, som kun blev tilsået hvert sjette år, regnedes for 2 tdr. årlig udsæd.

Høavl	Læs for hver tønde hartkorn i skat
Mærskhø	10
God eng	16
Geest-, kær-, ler- og skovhø	24
Star, lyngblandet hø	32

Græsning	Høveder for hver tønde hartkorn i skat
God sort	24
Middel sort	32
Ond sort	40

Skov overalt 24 svins olden pr. tønde hartkorn.

Christian 5.s matrikel fungerede som beskatningsgrundlag frem til 1844. Det var en fuldstændig registrering af al dyrket jord, som blev takseret efter det, der blev kaldt *hartkornsboniteringen*. Systemet blev dog forældet i forbindelse med [udskiftningen](#), udflytning af gårde og omfordeling af jord i slutningen af det [18.](#) og begyndelsen af det [19. århundrede](#):

Derfor blev der lavet en ny jordtypebedømmelse i 1844, den såkaldte *Matrikelbonitering*, som er den mest detaljerede kortlægning af jorden i Danmark til dato. Ud over den arealmæssige information indeholder kortene også oplysninger om arealanvendelsen ved den store udskiftning i 1780'erne og information om jordens produktionsevne – dens [bonitet](#).

Produkt	Værdi i td. hartkorn
1 td. rug eller byg	1 td. hartkorn
12 gæs	1 td. hartkorn
24 høns	1 td. hartkorn
1 td. hvede eller ærter	1,5 td. hartkorn
1 td. gryn eller hvedemel	2 tdr. hartkorn
1 td. honning	6 tdr. hartkorn

Tabellen viser omregningen fra forskellige naturalier til tdr. hartkorn.

Den nye matrikel, 1844 Matrikelboniteringen, indeholdt en landsdækkende kortlægning af matriklerne samt en optegning af et helt nyt matrikelkort (1:4000). Kortene er såkaldte økort, hvilket vil sige, at hvert kort omhandler ét ejerlav udarbejdet med udgangspunkt i landsbyen eller hovedgården.

Bonitetsbedømmelsen blev gennemført i perioden fra [1806](#) til [1826](#). Agerjorderne blev vurderet efter deres evne til at avle korn. Eng blev vurderet i forhold til mængden og kvaliteten af hø høsten, og andre arealer blev vurderet efter det antal kreaturer, som arealet kunne yde græsning til. Jorderne blev vurderet i henhold til en 24-trins-skala, hvor den bedste jord fik takst 24. For at fastlægge værdien af taktgrundlag 24 udpegede man et gårdlav i Karlslunde mellem Roskilde og Køge.

Markernes bonitet og deres arealstørrelse var grundlaget for bestemmelse af de forskellige gårdes hartkorn, som igen udgjorde beskatningsgrundlaget. [1844](#)-matrikelboniteringen blev brugt som skattegrundlag i ca. 60 år. I 1903 vedtog man en ny skattelovgivning, hvor hartkorn forsvandt som beskatningsgrundlag. Det hindrede dog ikke, at [1844](#)-matriklen blev brugt både i erhvervsmæssige og private sammenhænge langt op i det [20. århundrede](#).

Bogen er transskriberet ud fra Nyborg Amtstues, matrikel for Langeland herred 1701 med fokus på Magleby sogn.

Derudover er medtaget hartkorn beregningen fra Wikipedia på internettet.

Alle rettigheder forbeholdes fra 2011

Bogen er transskriberet af Jytte Grevsen fra Vissenbjerg og kontrolleret samt opsat af Finn R. Hansen fra Rudkøbing wiski.hansen@get2net.dk